

การประเมินผลโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบปลอดบุหรี่ ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย The Study Evaluation of Non-Smoking Area Development in Mahachulalongkornrajavidyalaya University

อุเทน ลาพิงค์, ตรีคุณ ชำนาญ, มนต์รี วิชัยวงศ์,
พระครูสมุห์ธนโชติ จิรธรรมโม (เขื่อนเพชร) และมงคลชัย สมศรี
Uten Larping, Trakoon Chamnan, Montri Wichaiwong,
Phrakrusamu Thanachot Ciradhammo (Khuenphet) and Mongkonchai Somsri
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Khunten2002@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อติดตามประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบปลอดบุหรี่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2) เพื่อหนุนเสริมการดำเนินงานของโครงการให้มีประสิทธิผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ทั้งการศึกษาเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เชิงลึก และสนทนากลุ่ม ตลอดจนนำแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินการทำงานโดยชิปโมเดล (CIPP Model) ของ Stuffle Beam มาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์บริบทและเงื่อนไขปัจจัยที่ส่งผลให้คณะทำงาน นิสิต ทั้งพระสงฆ์ สามเณร และฆราวาส โดยมีแนวคิดและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ และวิเคราะห์แบบพรรณนาประกอบการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินโครงการของแต่ละวิทยาเขตมีเป้าหมายในทิศทางเดียวกัน คือ มจร.ปลอดบุหรี่ แต่ด้วยบริบทที่แตกต่างกัน ทำให้ศักยภาพการทำงานของแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันหลากหลาย และเกิดกระบวนการหรือวิธีการทำงานที่หลากหลาย ในระดับนโยบายบางพื้นที่เกิดผลตอบรับที่ดีจนเกิดการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมของมหาวิทยาลัย ในระดับบุคคลที่ปฏิบัติงานและผู้เข้าร่วมโครงการมีพฤติกรรมด้านการสูบบุหรี่ลดลง จนสามารถ ละ เลิกบุหรี่ได้ เกิดแรงบันดาลใจและมีความภาคภูมิใจที่ได้เข้ามา

*ได้รับบทความ: 17 พฤศจิกายน 2560; ตอบรับตีพิมพ์: 10 กันยายน 2561

Received: November 17, 2017; Accepted: September 10, 2018

ทำงานและเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหาในสังคม

2. การสังเคราะห์กระบวนการหนุนเสริมและสร้างเสริมพลังอำนาจด้วยตัวแบบ CIPP พบว่าพระนิสิตมีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน ได้แก่ มีการวางแผน มีการแสวงหาความร่วมมือ มีปัจจัยป้อนเข้าที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบปลอดบุหรี่ คือ ความรู้ความเข้าใจ เกิดพื้นที่ปลอดบุหรี่ต้นแบบ 5 แห่ง จนสามารถขยายผลไปสู่วิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ และห้องเรียนในภูมิภาค รวมไปถึงทักษะการทำงานเป็นทีม การทำโครงการ กระบวนการคิดเชิงระบบ เป็นต้น รวมทั้งยังร่วมผลักดันนโยบายจากผู้บริหารวิทยาเขตในการประกาศ ออกกฎระเบียบในการป้องกันการสูบบุหรี่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำสำคัญ: การประเมินผล; การพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ; ปลอดบุหรี่; มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Abstract

This research's objectives are 1) To monitor the evaluation of the non-smoking prototype development project Mahachulalongkornrajavidyalaya University. 2) To support the implementation of the project to achieve its goals. This research is a mixed-use research (Mixed Method Research). In-depth interviews and discussion groups. The concept of the CIPP Model of Stuffle Beam is used as an analytical tool. Context and Conditions Factors Affecting Working Groups Both the monks and novices, with the concept and the interview as a tool. And descriptive analysis.

Findings were as follows:

1. That all campuses operate the projects with the same goal as they want to make Mahachulalongkornrajavidyalaya University a non-smoking area. However, different environments of each campus lead to different results in many ways including project performance, project operation and policy. We see positive changes in several campuses which have good response. In these campuses, the project participants are smoking less and some of them already quit smoking. They feel inspired and proud to be a part of the team who help solve the social problem.

2. By using the CIPP evaluation model, the researcher found that the Buddhist monk students can work step by step. They set a plan before seeking the cooperation from the others. They get input which is a crucial factor for the success of this project.

The outcomes of the pilot non-smoking area development are knowledge and understanding which later are developed into five pilot non-smoking areas in the campuses, Buddhist monk colleges and classrooms in the region. The project helps the Buddhist monk students to improve their teamwork skill, project management, systematic thinking process. It encourages the campus management team to issue and implement the regulation to prevent the smoking in Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

Keywords: The Evaluation; Area Development; Non-Smoking; Mahachulalongkornrajavidyalaya

1. บทนำ

ตามทีสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้สนับสนุนให้โครงการสร้างเสริมสุขภาพพระสงฆ์เพื่อลดการสูบบุหรี่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยความร่วมมือระหว่าง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) เพื่อแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ของพระสงฆ์ที่ในมหาวิทยาลัยฯ มีวิทยาเขตทุกภูมิภาคของประเทศไทย ปัจจุบันพระสงฆ์ส่วนใหญ่ต่างเข้ามาเรียนในสถาบันการศึกษาแห่งนี้จำนวนมาก แต่มหาวิทยาลัยฯ ยังให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาพระสงฆ์สูบบุหรี่น้อยมาก เน้นการบริการทางวิชาการเพียงอย่างเดียว ดังนั้นกล่าวได้ว่า หากสามารถเข้าไปแก้ไขปัญหาสูบบุหรี่ของพระนิตได้ นั้น เท่ากับการแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่พระสงฆ์โดยภาพรวมตลอดถึงการปรับกระบวนการคิดว่าการสูบบุหรี่ผิดศีล เจตนาของโครงการฯ ก็เพื่อรักษาและลดการเจ็บป่วยของพระสงฆ์ที่เกิดจากการสูบบุหรี่ที่แต่ละปีมีการสูญเสียจำนวนมาก นอกจากนี้

ยังทำลายภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ ผู้เป็นแบบอย่างที่ดีงามของสังคมอีกด้วย และการถูกตั้งคำถามจากสังคมว่า การสูบบุหรี่ผิดศีลหรือไม่

การดำเนินงานในโครงการ เพื่อลดการสูบบุหรี่ของพระสงฆ์นั้น มีความจำเป็นและเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหา โดยใช้นวัตกรรมที่ถูกพัฒนาขยายไปยังวิทยาเขตอื่นๆ เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการทำงาน เพราะไม่เพียงแต่เป็นปัญหาของผู้สูบบุหรี่เท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อกลุ่มพระสงฆ์อีกจำนวนมากที่ไม่ได้สูบบุหรี่ที่ต้องสูดควันพิษเข้าไป นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีงามต่อพระสงฆ์ในฐานะที่ท่านเป็นแบบอย่าง เ้าหลอมทางศีลธรรมให้กับประชาชนทั่วไปได้เจริญรอยตามอีกหนึ่งทุนที่สำคัญของการดำเนินโครงการคือ การใช้กระบวนการวิจัยเข้ามาหนุนเสริม ขับเคลื่อนควบคู่ระหว่างการทำกิจกรรมกับความรู้ทางวิชาการ เพราะการปรับเปลี่ยนในเชิงพฤติกรรมลด ละ และเลิกสูบนั้น ต้องอาศัยการทำงานอย่างบูรณาการทุกช่องทาง เช่น การเข้าไปแก้ไขปัญหาในเชิงทัศนคติของผู้สูบ การจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเลิกบุหรี่ การใช้หลักธรรมทางพุทธ

ศาสนาศีลธรรมที่การสูบบุหรี่เป็นการเบียดเบียนตนเอง และเบียดเบียนผู้อื่น ซึ่งจะทำให้พระธรรมวินัยมัวหมอง

เพื่อให้โครงการ และระดับพื้นที่ปฏิบัติงานสามารถดำเนินการจัดการแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหาเรื่องการสูบบุหรี่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โครงการจึงเห็นความสำคัญในการจัดทำ “โครงการติดตามประเมินผลการทำงานพัฒนาพื้นที่ต้นแบบปลอดบุหรี่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” เพื่อแสดงให้เห็นว่าการจัดทำแผนงาน โครงการบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด มีปัจจัยอะไรบ้างที่กระทบต่อความสำเร็จ หรือเป็นปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน เพื่อนำผลการวิเคราะห์มาพัฒนากระบวนการดำเนินงาน ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันในกลุ่มพระสงฆ์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินผลโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบปลอดบุหรี่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. เพื่อสังเคราะห์กระบวนการหนุนเสริมการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบปลอดบุหรี่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยดังนี้ 1) การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) ได้แก่ หนังสือ เอกสาร บทความงานวิจัย

วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบปลอดบุหรี่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เช่น โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบปลอดบุหรี่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับโครงการ การบริหารโครงการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการประเมินผลโครงการ แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินการทำงานโดยชิปโมเดล (CIPP Model) แนวคิดการสร้างเสริมพลังอำนาจ (Empowerment) และ 2) การวิจัยภาคสนาม (Field Research) ผู้ศึกษาภาคสนามเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มจากประชากรที่ใช้ในการศึกษา การเข้าร่วมสังเกตการณ์ ในกิจกรรมของพื้นที่ตลอดจนเวทีการถอดบทเรียนของพื้นที่ เป็นต้น

4. สรุปผลการวิจัย

สำหรับการหนุนเสริมทางวิชาการในการออกไปเยี่ยมเยียนพื้นที่นั้น ได้ทำควบคู่กับการเก็บข้อมูล โดยทีมประเมินใช้วิธีการพูดคุยอย่างเป็นกันเองและไม่เป็นทางการ กับทีมงานในประเด็นการทำงานความสำเร็จที่เกิดขึ้น ความภูมิใจ ปัญหาอุปสรรคและการแก้ไข ตลอดจนสิ่งที่ยังไม่เข้าใจไม่ชัดเจน และสิ่งที่ต้องการให้หนุนเสริม แล้วจึงค่อยให้การหนุนเสริมตามความต้องการและความจำเป็นของแต่ละแห่ง ซึ่งจากการติดตามหนุนเสริมโครงการผ่านกระบวนการการทำงานดังกล่าว ทำให้เห็นความก้าวหน้าของการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ มจร.ปลอดบุหรี่ ดังนี้

1. ผลที่ได้เกิดจากการดำเนินงานของพื้นที่

1.1 ด้านการดำเนินการด้านนโยบายพบว่า ได้เกิดนโยบายจากผู้บริหารวิทยาเขตในการประกาศ ออกกฎระเบียบในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ในพระนิสิตอย่างจริงจัง เช่น ไม่รับพระนิสิตที่สูบบุหรี่เข้าศึกษา โดยพบว่าในบางพื้นที่ได้ดำเนินการมีนโยบายจากผู้บริหารวิทยาเขตในการประกาศ ออกกฎระเบียบในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ในพระนิสิต เช่น ที่ มจร. ขอนแก่น ได้มีการประกาศนโยบายเรื่อง “ห้ามมิให้ผู้ใดสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่” โดยประกาศ ณ วันที่ 5 เดือนตุลาคม พุทธศักราช 2559 มีเนื้อหาหลัก ไม่ให้บุคลากร นิสิตของมหาวิทยาลัย สูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ ให้มีการปรับสำหรับผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ ให้มีการสูบบุหรี่ในสถานที่อนุญาตให้สูบบุหรี่ เป็นต้น นอกจากนี้ศูนย์ประสานงานยังได้มีการประชุมกับผู้บริหารเพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงาน และขอความร่วมมือในการดำเนินงานให้เกิดผลเชิงรูปธรรมต่อไป

1.2 ด้านเครือข่ายและการเชื่อมโยงกับวิทยาเขต พบว่า เกิดเครือข่ายพระนิสิตที่มีการเชื่อมโยงแต่ละวิทยาเขต มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เชื่อมโยงการทำงานกับชมรवास ศูนย์ประสานงานได้จัดให้มีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานระหว่างคณะทำงานแต่ละวิทยาเขต ทำให้เกิดเครือข่ายพระนิสิตที่ทำงานด้านบุหรี่ เช่น มีฐานข้อมูลคณะทำงานแต่ละวิทยาเขต มีการสื่อสารผ่านกลุ่มไลน์ (Line) และ Facebook มีการพัฒนาศักยภาพเครือข่าย

พระนิสิต เช่น การอบรมการจัดทำสื่อและการประชุมแลกเปลี่ยน มีการเชื่อมและขยายฐานการดำเนินงานไปยัง วิทยาลัยสงฆ์และห้องเรียน เช่น ขยายไปวิทยาลัยสงฆ์ลำพูน โดยแต่ละพื้นที่มีความพยายามที่จะเชื่อมกับองค์กรภาคีภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม ทหาร ตำรวจ สำนักงานสาธารณสุข มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ โดยที่ศูนย์ประสานงานมีความพยายามที่จะเชื่อมประสานกับหน่วยงานภายนอกให้เข้าไปสนับสนุนการดำเนินงานของพระนิสิตในแต่ละวิทยาเขต เช่น ไทยพีบีเอส มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ เป็นต้น

1.3 ด้านองค์ความรู้และบทเรียนพบว่า เกิดชุดความรู้ และบทเรียนการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนให้เกิดมหาวิทยาลัยสงฆ์ปลอดบุหรี่ เพื่อเผยแพร่ไปยังมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั่วประเทศ โดยได้เกิดงานวิจัย โครงการวิจัย การจัดการปัญหาบุหรี่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และสถาน การณ์ ปัญหาบุหรี่ของพระนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมีการจัดเวที เสวนาวิชาการ แก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ในพระสงฆ์ทั้ง 5 แห่ง

1.4 วิธีการหรือกระบวนการที่ใช้ในการทำงาน ได้แก่

1.4.1 การกำหนดฝ่ายงานรับผิดชอบและแต่งตั้งคณะทำงานอย่างชัดเจน พบว่า มีการดำเนินการผ่านสภานิสิต โดยให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบโครงการโดยตรง มอบหมายให้องค์กรบริหารนิสิตแต่งตั้งกรรมการและคณะทำงานหรือสร้างทีมทำงานผ่านองค์ประกอบของ 3 เส

หลักในมหาวิทยาลัย คือ สถานีสิต-องค์กรบริหาร นิสิตและชมรมนิสิ

1.4.2 การค้นหา-สร้างหรือ พัฒนาศักยภาพคนทำงาน พบว่า มีรูปแบบที่หลากหลาย อาทิ การพัฒนาแกนนำนักเรียน โดยอบรมสร้างแกนนำ-พัฒนาทักษะผู้นำและให้ความรู้ด้านกฎหมาย การพัฒนาสื่อรณรงค์ โดยการจัดตั้งกลุ่มนิสิตที่มีความสามารถทำสื่อรณรงค์ต่างๆ การคัดเลือกทีมงานจากผู้เข้าอบรม มีทั้งพระและฆราวาสจากชมรม-สภาต่างๆ ของมหาวิทยาลัย โดยมีแกนนำนิสิตในคณะต่างๆ ร่วมด้วย การมอบหมายให้พระสงฆ์ที่มาร่วมอบรมและเป็นทีมงานซึ่งมาจากหลายวัดไปประชาสัมพันธ์กับคณะต่างๆ ในวัดที่ท่านสังกัดอยู่ ซึ่งมีหลายห้องเรียน การสร้างคนทำงานโดยมอบหมายให้รุ่นน้องหรือนิสิตแต่ละคณะจากชั้นปีที่ 1 ดำเนินการโครงการหรือเข้าร่วมกิจกรรม โดยรุ่นพี่ถอยออกมาเป็นที่ปรึกษาเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการทำงานในอนาคต

1.4.3 การให้ความรู้เรื่องพิษภัย บุหรี่หลายรูปแบบพบว่า มีอบรมเรื่องพิษภัยบุหรี่โดยเชิญเจ้าหน้าที่ตำรวจมาให้ข้อมูลด้านกฎหมาย การทำแผ่นพับเรื่องโทษภัยของบุหรี่ การจัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ในกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย การเผยแพร่ความรู้ผ่านงานบุญ ประเพณีต่างๆ เช่น บุญสารทเดือนสิบ ตลอดจนการเผยแพร่ความรู้ผ่านทางวิทยุของมหาวิทยาลัย (ผลิตสื่อรณรงค์)

1.4.4 ออกกฎกติกา ข้อบังคับ หรือกำหนดเขตพื้นที่สูบบุหรี่พบว่า มีทั้งการรณรงค์ติดป้ายประกาศห้ามสูบบุหรี่ทั่วมหาวิทยาลัย

การทำแผ่นป้ายห้ามสูบบุหรี่ตามอาคารเรียน การติดป้ายกำหนดเขตพื้นที่สูบบุหรี่ ตลอดจนการขอความร่วมมือจากผู้บริหารในการกำหนดนโยบายให้มีการปรับจริง

1.4.5 การสร้างกิจกรรมรณรงค์ ในรูปแบบต่างๆ พบว่า มีการสำรวจผู้สูบบุหรี่, การรับสมัครผู้อสาเล็กบุหรี การจัดประกวดคำคม, การนำเรื่องบุหรีเข้าไปสอดแทรกในกิจกรรมหลักของมหาวิทยาลัย เช่น รับประทานอาหาร กิจาสื่อสารผ่านโฮมรูมของแต่ละห้องเรียนในทุกสัปดาห์ การทำพื้นที่แหล่งเรียนรู้อบอบๆ ห้องเรียน เป็นบอร์ดให้ความรู้และทำความสะอาดให้เป็นพื้นที่ปลอดบุหรีภายในมหาวิทยาลัย (ใช้งบประมาณนิสิตของมหาวิทยาลัยสนับสนุนเพิ่มเติม) รวมถึงการพยายามประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้อย่างต่อเนื่องโดยหากมีคนทำผิดจะมีการเตือนก่อนปรับ นอกจากนี้ยังมีการเดินขบวนเพื่อรณรงค์การลดละเลิกบุหรีโดยมีการทำสื่อต่างๆ เผยแพร่ความรู้และให้ข้อมูลโครงการแก่ผู้เข้าร่วมงาน เช่น บุชรณรงค์ และจัดนิทรรศการในวันงาน โดยบางแห่งทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนและโรงเรียนในเขตพื้นที่ และใช้วันเดินขบวนทำพิธีเปิดโครงการฯ ด้วย

1.4.6 การผลิตสื่อมีทั้งสื่อที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้ในการเดินขบวนรณรงค์ พบว่า สื่อที่ใช้เพื่อการสื่อสารกิจกรรม ความเคลื่อนไหวในการดำเนินงาน สื่อที่จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ให้ความรู้ในโอกาสต่างๆ ตลอดจนสื่อที่สร้างขึ้นโดยคาดหวังว่าจะใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างแรงบันดาลใจในการลดละเลิกบุหรีในอนาคต อาทิเช่น การจัด

ทำเสียโดยพิมพ์ข้อความด้านหลังว่า “เลิกบุหรี่ได้บุญ” และมีโลโก้ด้านหน้าที่ออกแบบให้เห็นหน่วยงานสนับสนุนหลายฝ่าย การผลิตเข็มกลัดที่เน้นข้อความเชิงพุทธ การจัดทำบอร์ดนิทรรศการ การทำป้ายถือเดินรณรงค์ การสร้างแฟนเพจทาง FB เพื่อการอัปโหลดข่าวสาร ข้อมูล ตลอดจนมีการสัมภาษณ์ อ.เฉลิมชัย และท่านว.วชิรเมธี ในประเด็นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของพระสงฆ์ เพื่อนำมาไว้เป็นสื่อสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดการลดละเลิกบุหรี่ได้ต่อไป

1.4.7 การขยายผลหรือสร้างเครือข่ายในการทำงาน พบว่า เื่อนไขหนึ่งของการดำเนินงานของ มจร.ต้นแบบปลอดบุหรี่คือการขยายรูปแบบการดำเนินงานไปสู่ห้องเรียนหรือวิทยาเขตรอบข้างใกล้เคียง

2. ผลเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

2.1 เกิดคณะทำงานเพื่อลด ละ เลิกการสูบบุหรี่ในมหาวิทยาลัย ในการทำงาน “มจร.ต้นแบบปลอดบุหรี่” พบว่า ทำให้เกิดคณะทำงานด้านนี้ขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม และทางโครงการได้มีการพัฒนาศักยภาพคณะทำงานด้านการจัดทำสื่อ การพัฒนารูปแบบการดำเนินงาน การขยายองค์ความรู้การทำงาน ส่งผลให้คณะทำงานมีองค์ความรู้การทำงานด้านการลด ละ เลิกการสูบบุหรี่

2.2 การสูบบุหรี่ในพื้นที่ที่เคยมีการสูบบุหรี่มาก่อนลดลง พบว่า ส่วนใหญ่ยังเป็นเพียงการสังเกตของทีมงานและสอบถามผู้เกี่ยวข้อง แต่ยังไม่มีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณอย่างชัดเจน เช่น

มีการสังเกตว่า ก้นบุหรี่ตามหน้าต่าง มุมห้องเรียนลดลงโดยจากการพูดคุยกับภารโรงหรือแม่บ้านพบว่า เมื่อก่อนมีคนสูบบุหรี่ แต่ปัจจุบันไม่มีการสูบบุหรี่ในเขตมหาวิทยาลัยแล้ว แต่ก็ไม่รู้ว่าเขาไปสูบบุหรี่ที่ไหน แทน หรือจากการสังเกตของทีมประสานงานที่พบว่า กลิ่นบุหรี่ในห้องน้ำสาธารณะของวัดที่เคยมีกลิ่นบุหรี่ลดลงจากเดิมมาก ตลอดจนการติดป้ายเขตอนุญาตให้สูบบุหรี่ด้านหน้ามหาวิทยาลัย ซึ่งมีคนผ่านไปมาเยอะ ทำให้ไม่มีใครกล้าสูบบุหรี่ ปริมาณคนสูบบุหรี่จึงลดลงในภาพรวม โดยส่วนใหญ่จะพบว่าในวันปกติจะมีอัตราการสูบบุหรี่น้อยกว่าวันเสาร์ อาทิตย์ ซึ่งตรงกับวันเรียนของนิสิตภาคสมทบ (พระสังฆาธิการ และคฤหัสถ์ผู้ใหญ่จะมีอัตราการสูบบุหรี่มากกว่า)

2.3 การขยายผลสร้างโอกาสและแรงบันดาลใจ การดำเนินงานดังกล่าวนอกจากจะทำให้เกิดพื้นที่รูปธรรมมหาวิทยาลัยสงฆ์ปลอดบุหรี่ทั้ง 5 แห่งแล้ว ยังพบว่า โครงการยังได้ออกแบบให้มีการขยายผลไปยังพื้นที่มจร.อื่นๆ สร้างโอกาสให้เกิดการเรียนรู้การทำงานด้านการลด ละ เลิกการสูบบุหรี่ในมหาวิทยาลัยสงฆ์ ยกตัวอย่างการขยายผลของมจร.วังน้อยไปสู่จังหวัดเชียงราย โดยสัมภาษณ์ท่านว.วชิรเมธี และ อ.เฉลิมชัย ทำให้ทีมงานเกิดแรงบันดาลใจในการลด ละ เลิกบุหรี่ยังเด็ดขาด และหวังใช้สื่อในการสร้างพลังแก่นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยต่อไป

2.4 เกิดความร่วมมือกับหน่วยงานองค์กรต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย พบว่า การทำงานเพื่อให้เกิดการลด ละ เลิกการ

สุบบุหรีในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แต่ละพื้นที่นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการทำงานดังกล่าวถือว่าเป็นงานค่อนข้างใหม่และท้าทายความสามารถของคนทำงานจึงทำให้คณะทำงานแต่ละแห่งมีความพยายามที่จะเชื่อมประสานความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งการมีส่วนร่วมในระดับการรับรู้ การเป็นผู้ให้ข้อมูลความรู้ การทำกิจกรรมร่วม ตลอดจนให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะวิธีการในการแก้ปัญหา เช่น มีการทำ MOU ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ดังกรณี พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมหาวิทยาลัยตั้งอยู่ในเขตวัด และเป็นสถานที่ท่องเที่ยว คณะทำงานจึงได้มีการประสานงานให้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยบริการนักท่องเที่ยว เครือข่ายผู้ให้บริการ (รถเช่า รถแดง) รวมถึงมาร่วมลงนามขอความร่วมมือในการทำงานเพื่อลด ละ เลิกการสุบบุหรีนอกจากนี้ การศึกษายังพบว่าแต่ละพื้นที่ได้สร้างการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงานเพื่อลด ละ เลิกการสุบบุหรีในมหาวิทยาลัยสงฆ์ในรูปแบบต่างๆ ตามบริบทของพื้นที่ เช่น เดินขบวนรณรงค์ลดละเลิกบุหรีร่วมกับชุมชนและโรงเรียนใกล้เคียงในเขตพื้นที่มหาวิทยาลัยของจังหวัดเชียงใหม่ การร่วมขบวนงานบุญประเพณีสารทเดือนสิบของจังหวัดนครศรีธรรมราช การรณรงค์ในงานทำบุญพระเวทจังหวัดหนองคาย สร้างกิจกรรมให้ทุกห้องเรียนมีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการเรื่องบุหรี ในการทำงานคณะทำงานได้รับความร่วมมือในเชิง

วิชาการ องค์ความรู้ด้านการงานลด ละ เลิกการสุบบุหรี โดยได้จัดอบรมหรือสัมมนาโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญในด้านวิชาชีพ หรือวิชาการมาเป็นวิทยากรให้ความรู้และข้อมูลในกิจกรรมอบรมหรือเสวนาที่จัดขึ้นในมหาวิทยาลัย เช่น เชิญเจ้าหน้าที่ตำรวจมาให้ความรู้ด้านกฎหมายในการอบรมเรื่องพิษภัยบุหรี เชิญนักวิชาการมาให้ความรู้เรื่องหลักธรรมหรือศีล 5 กับความเกี่ยวข้องเรื่องการสุบบุหรี นอกจากนี้ยังเชิญผู้บริหารฝ่ายต่างๆ รวมถึงนิสิตนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง หรือกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการขยายผลเข้ามาร่วมในเวทีเสวนาต่างๆ เมื่อมีโอกาสเพื่อเปิดมุมมอง การรับรู้ ตลอดจนให้ความเห็นเพื่อผลักดันการแก้ไขปัญหาเรื่องมหาวิทยาลัยปลอดบุหรีที่เกิดขึ้นได้จริงในอนาคต

2.5 เกิดภาวะความเป็นผู้นำผ่าน

บทบาทความรับผิดชอบในการทำงานโครงการเนื่องจากแกนนำที่ร่วมงานหลายคนของโครงการซึ่งส่วนใหญ่เป็นพระเคยสุบบุหรีมาก่อนแต่พอมาร่วมโครงการก็มองว่าตนเองเป็นแกนนำที่ทำงานเรื่องนี้ ต้องทำตัวเป็นแบบอย่าง ทำให้เกิดความละเอียดจนสามารถลด ละ เลิกบุหรีได้ บางคนจะยังเลิกไม่ได้เด็ดขาดแต่ก็พยายามลดลง แม้ปัจจุบันบางรูปยังสูบอยู่แต่ก็ไปแอบสูบไม่ได้สูบให้คนเห็นโดยพยายามไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเหมือนที่ผ่านมาเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับโครงการและมหาวิทยาลัยนอกจากนี้การไปสัมภาษณ์ อ.เฉลิมชัย ในระหว่างการดำเนินโครงการยังทำให้แกนนำบางคนได้รับแรงบันดาลใจที่จะเลิกบุหรีมากขึ้นโดยมีความพยายามที่จะเลิกให้ได้อย่างเด็ดขาดเพื่อให้มีพลังในการทำงานด้านนี้ต่อไป

2.6 เกิดสื่อหลายประเภทจากการทำโครงการ พบว่า เกิดทั้งสื่อที่ใช้ในการรณรงค์และสื่อที่ใช้เผยแพร่ความรู้ในกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างให้มหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ เช่น สื่อ เข็มกลัดบอร์ด ป้าย สติกเกอร์ แผ่นพับให้ความรู้ เพลง สื่อสารกิจกรรมโครงการ (FB) วิทยุชุมชน ตลอดจนสื่อสร้างแรงบันดาลใจในการลดละเลิกบุหรี่จากการสัมภาษณ์ อ.เฉลิมชัย และท่าน ว.วชิรเมธี ที่ทำออกมาเป็นรูปแบบวีดีโอ เป็นต้น ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์กับคณะทำงานถึงรูปแบบการใช้สื่อแต่ละประเภทนั้น จะคำนึงถึงความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ สอดคล้องกับการรับรู้ของคนแต่ละพื้นที่ด้วย

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การประเมินผลโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบปลอดบุหรี่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาสามารถอภิปรายผลการศึกษาเป็นประเด็นสำหรับประเด็นเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินโครงการนั้น มีความสอดคล้องกับข้อท้าทายข้างต้น กล่าวคือหากต้องการประสบความสำเร็จในการดำเนินโครงการจำเป็นต้องการจัดข้อท้าทายเหล่านั้นให้หมดไป ข้อสรุปในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะสรุปเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นข้อมูลผลการศึกษาที่ได้จากเวที และส่วนที่สองเป็นส่วนที่ผู้ศึกษาวิเคราะห์ด้วยตัวแบบ CIPP

1. เกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จที่ได้จากเวทีนั้น ประกอบด้วย ความเข้าใจและการสนับสนุนจากผู้บริหาร พระนิสิต ต้องมีความรู้ความเข้าใจ

ขั้นตอนกระบวนการในการกำหนดนโยบาย สาธารณะและมีทักษะในการถ่ายทอดได้เป็นอย่างดี รวมทั้งมีความพร้อมที่จะดำเนินโครงการ และเป็นพี่เลี้ยงให้กับเพื่อนพระนิสิตทุกกระบวนการ โดยคณาจารย์ต้องมีความเชื่อมั่นและมั่นใจในศักยภาพของพระนิสิตว่า สามารถดำเนินโครงการนี้ได้ ใช้บทบาทในการให้คำแนะนำมากกว่าการเข้าไปควบคุมการดำเนินโครงการ

ด้านพระนิสิตต้องมีความกระตือรือร้นและมุ่งมั่นที่จะดำเนินโครงการ พร้อมทั้งจะเรียนรู้และให้ความร่วมมือกับผู้บริหารและบุคลากรในมหาวิทยาลัย ในขณะที่วัดต้นสังกัดของพระนิสิตก็นับว่ามีบทบาทสำคัญที่จะสนับสนุนให้การดำเนินโครงการประสบความสำเร็จ

ปัจจัยที่สำคัญอีกประการคือ การเสริมแรงทางบวก และการติดตามประเมินผลในทุกขั้นตอนที่ควรต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ทันทั่วถึง เพื่อให้สามารถตอบสนองเป้าหมายสูงสุดของโครงการได้ และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ความมุ่งมั่นตั้งใจของพระนิสิตและที่ดำเนินโครงการดังกล่าว โดยปัจจัยต่างๆ ข้างต้นสามารถสรุปได้ด้วยตัวแบบ PDCA

2. การวิเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้วยตัวแบบ CIPP ซึ่งมีข้อสรุปความสำเร็จของโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบปลอดบุหรี่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยต้องประกอบด้วยปัจจัย

2.1 ด้านบริบท ประกอบด้วย บริบทด้านโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของมหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัย

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีนโยบายที่เกี่ยวข้อง หรือสนับสนุนโครงการนี้ สภาพแวดล้อมของ มหาวิทยาลัยมีความเข้าใจและให้การสนับสนุน

2.2 ปัจจัยด้านสิ่งป้อนเข้า ได้แก่ ปัจจัยที่เป็นบุคคล คือ ผู้บริหาร พระนิสิตที่ดำเนิน โครงการหรือคณาจารย์ ที่ปรึกษาของพระนิสิต และปัจจัยที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ องค์กรความรู้และ งบประมาณ

2.3 ปัจจัยด้านกระบวนการ ได้แก่ การวางแผนการดำเนินการ การจัดสรรบุคลากร การสร้างและประสานความร่วมมือ การบูรณาการ ความร่วมมือและโครงการ การประชาสัมพันธ์ และการประเมินผลเพื่อการแก้ไขปรับปรุง

2.4 ปัจจัยด้านผลผลิต ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และเจตคติ รวมไปถึงผลผลิตทางด้าน นโยบายและการต่อยอดโครงการ

ซึ่งข้อมูลจากการศึกษาที่ได้ สะท้อนให้เห็น ว่าพระนิสิตมีการดำเนินกระบวนการต่างๆ ที่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแบบ CIPP กล่าวคือ มีทุกปัจจัย เช่น มีการวางแผน มีการแสวงหา ความร่วมมือ มีปัจจัยป้อนเข้าที่ส่งผลต่อความสำเร็จ เช่น พระนิสิตวิทยากร เพื่อนพระนิสิต มหาวิทยาลัย วัดต้นสังกัด ศูนย์ประสานงาน โครงการและหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง โดยมี ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การมี มจร. ปลอดภัยที่ต้นแบบ 5 แห่ง และสามารถขยาย การผลไปสู่วิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ และห้องเรียน ในภูมิภาคของตนเอง ภายใต้การใช้ทรัพยากรของ มจร. รวมไปถึงทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการ

ทำโครงการ กระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็น ระบบ เป็นต้น รวมทั้งยังร่วมผลักดันนโยบายจาก ผู้บริหารวิทยาเขตในการประกาศ ออกกฎระเบียบ ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ในพระ นิสิตอย่างจริงจัง ซึ่งเป็นผลผลิตจากการทำกิจกรรม ในโครงการ ที่ส่งผลให้พระนิสิตเกิดความภาคภูมิใจ และยอมรับกระบวนการเหล่านั้นไว้ในใจ ส่งผลให้ เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติอย่างเห็นได้ชัด

จะเห็นได้ว่า ผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับการประเมินผลการดำเนินโครงการ พื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมคลองบางพระ และพัฒนา พื้นที่ใกล้เคียงเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวของ จังหวัดตราด ใช้ การประเมินรูปแบบ (CIPP Model) ของกัญญา เชื้อเงิน (Chua-ngern, 2009) โดยใช้การประเมินรูปแบบ (CIPP Model) ซึ่งเป็นการประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบดำเนินโครงการของ สำนักงานเทศบาล เมืองตราด อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด จำนวน 25 คน ศึกษาด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชน ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองตราด 4 ชุมชน จำนวน 275 คน ศึกษาด้านผลผลิต การประเมินผล โครงการมีความสอดคล้องและเหมาะสม ภาพรวม อยู่ในระดับมาก จำแนกตามรายด้านการประเมิน ดังนี้ ด้านผลผลิต พบว่า มีความสอดคล้องและเหมาะสมของผลการดำเนินโครงการอยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา ด้านกระบวนการ มีความ สอดคล้องและเหมาะสมในระดับมาก ด้านบริบท มีความสอดคล้องและเหมาะสมในระดับมาก

และน้อยที่สุดคือ ปัจจัยนำเข้า มีความสอดคล้อง และเหมาะสมในระดับมาก ตามลำดับ และการดำเนินโครงการพบปัญหาอุปสรรค คือ มีการประสานความร่วมมือการดำเนินงานเชิงบูรณาการน้อยระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ใกล้เคียง

ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของประเวศ ฟ้าเจริญ (Pacharoen, 2009) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินผลโครงการตำรวจชุมชนและ มวลชนสัมพันธ์สถานีตำรวจภูธรแกลง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลโครงการ ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ ปฏิบัติงาน (Process) ด้านผลผลิต (Product) และปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ พบว่า ผลการดำเนินโครงการตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์สถานีตำรวจภูธรแกลง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ภาพรวม 4 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบริบท ผลการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และระดับสุดท้ายคือ ด้านปัจจัยนำเข้า

ทั้งนี้ยังพบว่า การศึกษาในครั้งนี้ได้สอดคล้องกับการศึกษาของจากรุวรรณ แก้วมะโน (Kaewmano, 2012) ได้วิจัยเรื่อง โครงการประเมินโครงการสร้างสำนึกพลเมือง พบว่า โครงการสร้างสำนึกพลเมืองนี้ประสบความสำเร็จในหลายด้านกับทั้งนักเรียน คุณครู โรงเรียนและชุมชน ส่วนใหญ่เห็นว่าโครงการนี้ส่งผลให้นักเรียนกล้าแสดงออกในทางที่ดีและมีพฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางบวก

มากขึ้น เช่น กล้าพูด กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น มีความสามัคคีรับผิดชอบ เรียนรู้การทำงานเป็นทีม คิดและทำงานอย่างเป็นระบบ บนฐานข้อมูลเป็นสำคัญ มีจิตอาสาและสมัครใจที่จะให้ความร่วมมือในงานของชุมชนและโรงเรียนมากขึ้น โดยนักเรียนเรียนรู้ที่รักและห่วงหาชุมชนของตนมากขึ้น อยากทำดีเพื่อสังคมด้วยตัวของตนเองและมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง ภาคภูมิใจในตนเอง รู้สึกมีคุณค่า ละอายต่อการทำความผิด และอยากทำความดีต่อไป ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของโครงการที่คาดหวังให้เกิดกับผู้เข้าร่วมโครงการทุกคน

ด้านที่คุณครูผู้เข้าร่วมโครงการมองว่าโครงการนี้ทำให้ได้แลกเปลี่ยนความรู้กับคุณครูท่านอื่น ได้พัฒนาตนเอง ใต้อรรถความรู้ใหม่ๆ ที่จะสามารถนำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนในชั้นเรียนในรายวิชาต่างๆ ได้ รวมทั้งโครงการนี้ยังทำให้คุณครูที่เข้าร่วมโครงการได้มีโอกาสนำโครงการไปขยายผลในโรงเรียนส่งผลให้โรงเรียนได้รับผลกระทบด้านบวก เช่น ปัญหาต่างๆ ในโรงเรียนลดลงอย่างน่าพอใจ อีกทั้งโรงเรียนยังเป็นที่รู้จักและไว้วางใจ เป็นที่พึ่งของคนในชุมชนมากขึ้น ทำให้ชุมชนและโรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากขึ้น ขณะที่องค์กรอื่นๆ ก็เข้ามาให้การสนับสนุนการดำเนินการของโรงเรียนมากขึ้น

กล่าวได้ว่า โครงการสร้างสำนึกพลเมืองประสบความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายสูงสุดของโครงการทั้งด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และเจตคติ (Disposition) เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วน of นักเรียนมีพฤติกรรม

ที่เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์มากขึ้น เช่น มีจิตสำนึก มีจิตอาสา และมีความรับผิดชอบมากขึ้น มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง กล้าคิด กล้าทำ กล้านำเสนอมากขึ้น เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่เคยเป็นคนเก็บตัวก็กล้าแสดงออกมากขึ้น

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้

ควรมีรูปแบบการดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดการลด ละ เลิก การสูบบุหรี่ และวิเคราะห์ช่องทางการสื่อสารของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการประชาสัมพันธ์ และควรมีการติดตาม ผลของการประชาสัมพันธ์ ตลอดจนควรมีการประชุมสรุปบทเรียนการทำงานทันที เพื่อประเมินความสำเร็จการทำงาน และนำไปสู่การปรับปรุงรูปแบบการทำงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม โดยควรมีการจัดทำบันทึกการสรุปบทเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร และนำผลจากบทเรียนการเรียนรู้ดังกล่าว มาปรับใช้ในการดำเนินงานครั้งต่อไป ทั้งนี้ควรทำงานเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีและเข้าใจธรรมชาติของคนที่กำลังสูบบุหรี่อยู่ ไม่ให้เกิดการตีตราให้รู้สึกว่าเขานับบุคคลที่กระทำผิดพลาดร้ายแรง แต่ควรทำงานเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการลด ละ เลิก การสูบบุหรี่ และควรมีการออกแบบกิจกรรมที่มีความต่อเนื่อง ให้เข้าไปอยู่ในแผนกิจกรรมของมหาวิทยาลัยและมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง หรือสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกๆ ระดับให้มากขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในระดับนโยบาย

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 ควรมีการจัดทำแผนงานรองรับนโยบาย และการดำเนินกิจกรรมตามแผนงาน เช่น กิจกรรมการรณรงค์วันงดสูบบุหรี่ของมหาวิทยาลัยฯ และให้มีการดำเนินกิจกรรมด้านการลด ละ เลิกบุหรี่อย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรมีการเชื่อมประสานงานกับหน่วยงานที่ทำงานด้านการลด ละ เลิกบุหรี่ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบและสนับสนุนการทำงานร่วมกันในระยะยาว โดยเฉพาะในด้านกฎหมายนั้น ควรมีการเชิญเจ้าหน้าที่ตำรวจมาให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการจับหรือปรับในกรณีที่มีการสูบบุหรี่ในสถานที่ห้ามสูบบุหรี่ตามกฎหมาย เพื่อสร้างความตระหนักให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเรื่องการห้ามสูบบุหรี่ในมหาวิทยาลัย

2.3 ควรสนับสนุนให้เกิดแกนนำนิสิตนักศึกษาในการทำงานลด ละ เลิก บุหรี่รุ่นใหม่

2.4 ควรมีการศึกษาศักยภาพหรือทุนเดิมที่มีอยู่ของพื้นที่ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ทีมประเมินควรทำงานอย่างใกล้ชิดกับศูนย์ประสานงาน และมจร. ที่ดำเนินการ เพื่อให้ทราบแผนการดำเนินงานและสามารถลงไปพื้นที่เพื่อติดตามหนุนเสริมได้อย่างต่อเนื่อง

3.2 ศูนย์ประสานงานควรออกแบบหรือวางแผนการติดตามหนุนเสริมร่วมกับทีมประเมินเพื่อการหนุนเสริมทีมทำงานในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

References

- Chua-ngern, K. (2009). Evaluation of the Project of Rehabilitation of Environment in Bang Pra Canal and Development of Nearby Areas to Support Trat's Tourism. Special Problem. *Master of Public Administration Program (General Management)*. Graduate School : Burapha University.
- Kaewmano, J. (2012). *Report of Case Study on Strong Community, Citizen Politics Promotion Office*. Bangkok : King Prajadhipok's Institute.
- Pacharoen, P. (2009). Evaluation of the Project of Community Police and Public Relations at Klaeng Police Station, Rayong. Special Problem. *Master of Public Administration Program (General Management)*. Graduate School : Burapha University.

